

Miljövänlig skola!

Ämnen: NO, SO, BI, Sv, Hkk, Mu, Tk

I den här övningen funderar eleverna ut något de vill påverka i skolan och vad de ska göra för att åstadkomma förändring. Samtidigt får de träna på att förmedla ett budskap.

Målet med övningen är att eleverna använder kunskaper om energi och hållbar utveckling för att uttrycka åsikter och kommunicera i bilder, tal, skrift och med musik med målet att påverka och förändra.

Material och verktyg: Bland Energifallets Energismarta tips och på den Energismarta affischen finns massor av ledtrådar kring saker som behöver förändras för att skapa en energismartare och mer hållbar värld. Material och verktyg till den här övningen finns i verktygsmenyn.

Genomförande

1. Vad vill ni påverka?

Prata med eleverna om vad som kan förbättras i och runt skolan med tanke på energi, klimat och hållbar utveckling. Kanske har eleverna under arbetet med Energifallet stött på energitjuvar som de vill utgå från?

Förslag på frågor ni kan arbeta med

- *Minska matsvinnet i skolmatsalen*
- *Öka andelen klimatsmart mat i skolan*
- *Minska elanvändningen i skolan*
- *Minska transporter med bil till skolan*
- *Minska slöseriet på skolan! Till exempel av el, värme, varmvatten, papper*
- *Källsortera mer på skolan*

Tips! Bland Energifallets *Energismarta tips* och på den *Energismarta affischen* finns massor av ledtrådar kring saker som behöver förändras för att skapa en energismartare och mer hållbar värld.

2. Arbeta vidare med frågan

När klassen har bestämt sig för vilken fråga de vill arbeta med är det dags att samtala om följande

- *Argument: Varför är frågan viktig?*
- *För vem är frågan viktig?*
- *Vilken förändring vill vi åstadkomma?*

3. Hur kan vi sprida vårt budskap?

Prata med eleverna om hur de ska göra för att få uppmärksamhet kring sin fråga.

Förslag på frågor att utgå ifrån

- **Vem vill vi berätta för?** Andra elever och lärare på skolan? Rektor? Föräldrar? Kompisar? Elevrådet? De som bestämmer i kommunen? Någon annan? Varför just dem?

- *Hur kan vi nå dem?*
- *När ska vi nå dem för att påverka som mest?*

Uppmuntra eleverna att bestämma en målgrupp och fundera på om de kan sprida sitt budskap genom exempelvis teater, sång, bildspel, film, affischer, blogg, radioinslag eller utställning. Kolla även om det går att lämna medborgarförslag i er kommun!

Redovisning och dokumentation

Fotografera kampanjen, följ upp mål och sammanställ med text och bilder i en skolans blogg. Eleverna kan även göra en film om hur det gick för kampanjen!

> [Här kan du läsa om hur klassen kan dela sina kampanjer.](#)

Och glöm inte att höra av er till oss på Energifallet så att vi också kan sprida er kampanj!

Fakta

> **Faktablad: Avfallstrappan**

Varför är det bra att minska matsvinnet och satsa på klimatsmart mat?

Att tillverka mat kräver energi och ger stora utsläpp av växthusgaser. Det är helt onödigt om maten ändå ska slängas och därför är det viktigt att minska matsvinnet. Studier har visat att ungefär en femtedel av skolmaten slängs. Hälften av detta är matsvinn i skolans mathantering och hälften är mat som eleverna lämnar kvar på tallriken och slänger. Det finns alltså stora möjligheter för både elever och skolpersonal att bidra till att stoppa svinn!

För att minska matens klimatpåverkan är det också smart att skippa köttet ibland. Den storskaliga köttproduktionen är en extrem belastning för klimatet och uppfödningen av slaktdjur står globalt sett för större växthusgasutsläpp än trafiken. Njut av vegetarisk mat istället! Till sist är det även smart att byta till mer ekologisk mat: då bidrar ni bland annat till friskare vatten, glada djur, mindre gifter och att fler fåglar och blommor trivs. Ekologisk mat är också energismartare än annan mat, bland annat eftersom det krävs stora mängder energi vid tillverkningen av den konstgödsel som används vid oekologisk matproduktion.

Varför är det smart att minska biltransporterna till skolan?

Dagens transporter är ett av de största hoten mot vår miljö. Det beror på att många av transporterna, till exempel de med bil eller lastbil, slukar massor av energi och ger stora utsläpp av koldioxid som förstärker växthuseffekten. Transporterna bidrar också till buller, hälsofarlig luft, försurning, övergödning, intrång i värdefull natur, oljespill på land och till sjöss, olyckor och trängsel i städer.

Att färdas med buss eller tåg är betydligt smartare än att åka bil. Bussar och tåg kräver också massor av energi, men de är mycket effektivare än bilar eftersom det får plats så många människor i varje buss eller tåg. En del bussar drivs dessutom med exempelvis biogas eller etanol - förnybara bränslen som är bättre för klimatet. Tågen i Sverige har låg klimatpåverkan, eftersom de drivs med el från framför allt vattenkraft och kärnkraft. Vissa tågbolag har gått ett steg längre och väljer att driva sina tåg med el märkt med Bra Miljöval. Den elen är inte producerad i kärnkraftverk och bidrar därför inte till de problem och risker som kärnkraften för med sig.

Det allra bästa för både klimatet och miljön är att gå och cykla istället för att åka bil. Tittar vi på det genomsnittliga bilresandet i Sverige så är faktiskt varannan resa på under fem kilometer - ett avstånd kort nog för många att cykla! Dessutom ger promenader och cykling både motion och frisk luft! Och när det ändå är dags att åka bil är det smart att se till att den så många som möjligt åker med. I varje svensk bil åker i genomsnitt

1,1 person, vilket är slöseri eftersom det går åt ungefär lika mycket bränsle när bilen är fullsatt.

> Faktablad: Att vara energismart

Varför är det bra att minska slöseriet på skolan?

Sveriges skolor pyser ständigt ut energi i onödan. Priset vi betalar är högt och syns både på el- och värmefakturorna och i vår påverkan på klimatet och miljön. Av all energi som används i Sveriges skolor behövs nästan två tredjedelar till uppvärmning av lokaler och vatten. Den resterande tredjedelen används för att hålla igång belysning, fläktar, datorer, kök och tvättutrustning. Denna energi utgörs av el och de största eltjuvarna är fläktar och belysning: de kräver en tredjedel av elen vardera. Som tur är finns det många möjligheter att minska energislöseriet. Till exempel har Energimyndigheten räknat ut att de svenska skolornas totala energianvändning skulle kunna minska med en femtedel bara genom att belysning och fläktar ses över.

Läs mer om energianvändning: **Faktablad: Energianvändning**

> Till alla lektioner för årskurs F-3

> Till Skapa publicitet - påverka där du bor! för 4-6